

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Turr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. Könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felolós szerkesztő:
Dr. Lemberger Árnin.

Egész évre 10 kor., félfévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Két esküdtbíró.

A Polónyi-Lengyel ítélet után, éjjeli négy óraker két esküdtbíró igyekezett hazafelé. A nagy pör tarka és izgalmas jelenetei még ott rajzoltak a szemük előtt, a súlyos szavak még ott csengettek a fülükben és mind a ketten úgy érezték mégis, hogy ez a napokra nyúló tárgyalás és ez a három hónapi fogházról szóló ítélet nem volt egyéb, mint értelmetlen komédia, amely semmit sem változtatott a tárgyalás előtti helyzeten. Az egyik fél büszkén verheti a mellét: ime, nem rágalmaztam. A másik fél diadalt ülihet: ime elítélték. És a közvélemény két részre szakadt tábora továbbra is vallhatja a maga emberének igazát. Bizony, ezért nem volt érdemes a szenvedélyeket felkavarni.

Az egyik esküdt — a jogász — meg-szólt:

— Nagy kedvem lenne visszamenni és valahogy ellopni az esküdték lajstromát. Kivakarnám a nevetem és beleírnam a Kovács Jánosét vagy a Nagy Andrásét. Végre is én jogász vagyok, jurisprudenciát tanult ember, aki tudja és látja, hogy ebben a pörben tényleg nincsen győző, ebben csak legyőzöttek vannak: elsősorban az Igazság. Én zugó

aggyal és forró vércseppekkel éltem át a Dreyfus-affért, ahol tényleg az igazságról volt szó, a nagy betűvel írott Istenasszonyról. Számár, aki felekezeti kérdést csinál az igazság ügyéből. A kétszerkettő kívül áll minden felekezeten, az igazság pedig éppen olyan szilárd és létező valami, mint a kétszerkettő. Ha nem így volna, akkor a pápuáknak volna igazuk, mikor megeszik egymást. Én hiszem és vallom, hogy van igazság, de hiszem és vallom azt is, hogy az igazságnak épúgy nincsenek külső megnyilatkozásai, mint az istennek. Azt hiszem: az istenítéletek, a forró víz és tüzes vas próbái egyáltalában nem voltak megvetendőbbek a mai judikatura eszközeinél. Perrendtartás és törvényparagrafusok kötik a bírót, mi pedig, szabad esküdtbírák, az impressziók nyügétől nem birunk szabadulni. Verdiktet mondunk, hogy melyik paragrafus szerint minősítendő a vádlott tette, de nem törődünk azzal, hogy mi az igazság. Minősítést keresünk, nem igazságot. Mert vagy igaz az, amit ez a Lengyel irt, vagy nem igaz. Ha igaz, akkor fel kell menteni. Ha nem igaz, ez az ember rágalmazott. De az, amit mi kimondtunk, anélkül, hogy kutattuk volna, vajjon kinek van igazja: az kérem, lehetetlen valami.

A másik esküdt a vállát vontja.
— Valami ilyesmit gondolok én is. De úgy látom, nem mi vagyunk a hibásak, hanem a törvény, a perrendtartás és az az ezernyi formáság, amely békóba veri az embert. Én az ideális sajtótörvényt úgy képzelném, hogy ott nem tennénk különbséget rágalmazás és becsületértés között, hanem egyszerűen az ártalmas hazugságot büntetnők, mindig abban a mértékben, amint fokban ártalmas. Így aztán azok, akik a becsületükön ejtett csorbát a törvény erejével ki akarnák köszörülni, mindenestre megkapnák a maguk teljes, kétségen kívül álló elégtételét, — ha tudniillik igazuk van. Ez nem ilyen tessék-lássék ítélkezés lenne, hanem komoly és nagy peröntés, amelyben teljesen figyelmen kívül esnék, hogy a panaszosnak van-e igazja, vagy a vádlottnak. Az igazság én szerintem nem a vádlotté, az igazság mindenkié. Nem a panaszosé és nem a vádlotté van igazság, hanem magáért az igazságért. A mi törvényeink, a mi bíránk és mi magunk is valahogy magántulajdonosrúleg fogjuk fel az igazságot, holott ez a felfogás ferde és korlátolt. Ha Lengyel Zoltán igazat irt: az nem az ő igazja, hanem egyszerűen, minden tulajdonjog nélkül igazság. Az enyém is, az

TÁRCA.

Két félvonalás között.

— A Bajai Hírlap eredeti tárcája. —
Írta: Kanizsai Ferenc.

Csakugyan nincs új a nap alatt, kivált ami a szerelmi históriákat illeti. De ez a történet — épen most hallottam — elég érdekes és ha úgy tudnám elmondani, mint ahogyan az illető elmondta — és ha önök úgy tudják elhinni, mint ahogyan én elhiszem, — akkor talán nem találják túlságosan hosszúnak ezt a felvonásközt; mert mire felhúzzák a függőnyt, akár el is felejtethik az egész históriát.

Rövedesen említem meg, hogy a fiu alaposan szerelmes volt és meglehet, nem minden remény nélkül. Főként az volt kellemetlen, hogy ritkán találkozhattak. A kislány se nagyon gazdag, se nagyon szép, de mindenesetre csinos, érdekes hölgyecske — láttam egyszer — valami vidéki lészukba való. Most is ott lakik és hogy nem lett belőle budapesti aszszony, nem az ő hibája.

Mondom, a fiu alaposan belebolondult. Tapasztalt róka lettére, pont harminc éves korában történt meg vele az a trubaduri sors. Azelőtt sohase volt szerelmes. De hát a kanyarót mindenkinek meg kell kapni. Aki

gyerekkorában tul nem esik rajta, felnőtt korában annál alaposabban megkapja. Kérdezzék meg az orvosoktól.

Különbön élő példának iti vagyok én. Huszonöt éves koromban teljes nyolc hétig kanyarogtam; azt hittem, hogy meghalok. Az őcsém hat éves volt, amikor szert tett kanyaróra és háziorvosunk állítása szerint tíz nap alatt teljesen kigyógyult belőle.

Hát így van ez. És a harmincéves nagy kamazs, akiről szó van, olyan alaposan bele-szeretett abba a vidéki fruskába, hogy a legkomolyabb következményektől joggal tarthatunk. Baráti környezete odaadólág ápolta — amde a láz nem negyven, hanem negyyszáznegyven fokos volt, nemcsak Celsius, hanem akár Werther szerint.

Ez jó lesz: nevezükk Werthernek a derék fiut. Werther négy hét előtt eltűnt és csak az imént láttam viszont a foyerben.

— Hol voltál?

Jókedvűen és egy kicsit cinikusán mosolygott, kihítt és utcára és elmondta az egész ügyef. Így aztán a szindarab elejéből semmit se láthattam.

Werther tehát középkori lovag és jelenkori gimnázista módjára szeretett. Gyakran feljött a lakásomra és hajnalig beszélt. Közben bóbiskoltam és mikor felriadtam egy-egy homályos percre, láttam a fiut, amint le-föl nyargal a

szobában és beszél, beszél, csak úgy árad belőle a romantika szóözone.

Egyszer csak eltűnt — ezt talán már mondtam és nem tudtuk, hol a manóban csavarog. Most megtudtam.

Werther a Margit-szigeten sétált és buksi nagy fejét busan lógatta. Az motoszkált a fejében, hogy milyen nagy baj az, hogy hetenként csak egyszer van vasárnap. Mert ha mindennap vasárnap lehetne, akkor ő mindennap felülhetne a gyorsvonatra és elutazhatnék abba az idillikus városkába. Megjegyzem, a »városka« egy utálatos por- és sárfé-szek, de — tesszik tudni — ottan lakozik a Werther ex-ideálja, nevezükk Lottinak.

Hát amint sétált, megdobban a szive és majdnem felkiáltott meglepetésében. Szembe jönni látja őt, az egyetlen, Mit kereshet Lotti a Margitszigeten? És egyedül? De nem okoskodott sokat — nem természetük ez a szerelmeseké — és nagy zavarában megemelte a kalapját.

A hölgy nem viszonzta a köszönetét de... mondjuk, hogy önkéntlenül, pár lépést haladva, visszafordult. Nem ő változott sóbálványá — hanem Werther fenyegette a fizikai halmazállapotnak ez a gyors átalakulása, melyet a biblia sóbálványá való változásnak, a mai kor pedig gutaütésnek nevez.

Werther, miután a guta mégsem ütötte

őné is, a mindenki fiáé is, tehát a senkié sem. Ez az, amit mi elfelejtettünk, mikor verdiktet mondtunk. Mi észrevettük, hogy van egy Polónyi Géza és van egy Lengyel Zoltán, holott csak azt lett volna szabad észrevennünk, hogy hol van az igazság. Mi azonban nem kerestük ezt a gazdáltna fogadalmat: mi jogi formákat, minősítéseket kerestünk és találtunk. És ítéletet mondtunk anélkül, hogy ítéleztünk volna. Azt akartuk, hogy a kecske is jólakjék, a káposzta is megmaradjon és ime: a kecske még mindig éhes és a káposzta is elpusztult. Azt hiszem, hogy ma rosszul fogok aludni.

— En is. Jóéjszakát kívánok!

Az első sürgősségi indítvány. A jövő hétkeddjén terjesztik a Ház elé első ízben a sürgősségi indítványt, hogy a költségvétést már meghosszabbított ülésen tárgyalja a Ház. A meghosszabbított ülésnek csak a jövő héten kezdődnek s valószínűleg hét órában állapítják meg az ülésnek tartamát. Ez esetben délelőtti tíz órától délután két óráig s délután négy órától este hét óráig lesz ülés.

A függetlenségi párt nem rehabilitált. Egy kis korrajznak is beillik az a pikantéria, amely a függetlenségi kormány párt legutóbbi értekezletén történt s amit diszkrétan elhallgattak a félhivatalosok. A hétfői ítélet után ül össze a Royal-klub s anélkül, hogy műsoron lett volna, *hirtelen betöltötte* a párt egyik alelnöki állását *Sághy Gyulával*. Tudni kell, hogy ez a tisztség Polónyi Gézának a pártból való kivonulásával üresedett meg. Teljes egy esztendő nem gondoltak arra, hogy a helyet betöltsék; de mikor híre futott, hogy a magát rehabilitálni vél Polónyi egy szerelmes ifjú lázas sietésével akar visszatérni a pártba, aktuálissá lett a választás. Mert annyit Polónyi szimpátiát még a függetlenségi párt se tud elviselni, hogy a bírósági főzmosó-műhelyből kikerült ex-miniszter vezető pozícióba emelje. Ily körülmények közt Polónyi becsületének folytatódagos rehabilitálása elmaradt.

A bankbizottság. Gróf Bathányi Tivadar össze fogja hívni a bankbizottság ülését e hónap 14-ére. Ezen az ülésen már megkezdik a szakértők meghallgatását. A szakértőket nevük betrendjében hallgatják meg. Első Barta Arnold, az Agrár-bank igazgatója lesz. Ülésenként két-három szakértőt hívnak meg.

meg, félszeg kíváncsisággal követte az idegen hölgyet, aki teljesen hasonlít Lottira. Sőt afelől sem volt egészen tisztázott, hogy nem a tulajdon ideáljával találkozt-e, aki viszont azt hiszi, hogy nem az igazi Werther köszöntötte, hanem egy férfi, egy idegen és ismeretlen férfi, aki hasonlít rá . . .

Követte tehát. A sarkában járt mindenütt. A hölgy átment a hidon, közben egy kis séta, egy kis villamos-vasutatás, végre egy külvárosi bérház következett, mint a rejtély megoldása. Werther a házastestőrt megtudta, hogy a hölgy nem az igazi Lotti, hanem egy nyári szinkör táncosnője és hogy a harmadik emeleten hónapok szobában lakik.

Hölgyeim, önöket aligha érdeklik a megismerkedés diszkrét körülményei. Tény az, hogy Werther harmadnap egyhavi szabadságot kapott a bankban és ugyanakkor váltót helyezett el egy másik bankban. Negyednap pedig ismeretlen helyre távozott és ugyanakkor a szinkör igazgatója új táncosnőt szerződtetett.

Isten háta mögött, egy elrejtett tót faluban, — melyet Kolumbus sohasem tudott volna fölfedezni — idilli életet éltek. A kis táncosnő hálás oaadással imádtá Werther, aki azonban (csodálatos!) a második héten már inguiban ült az asztalhoz és ebéd után nem csókolódzott már, hanem a fogát piszkálta.

Werther teljesen azonosította hölgyét a

Jánoshalmi politikai riadó.

— Saját tudósítónktól. —

Jánoshalma, május 9.

A szomszédos Jánoshalmáról a következő érdekes tudósítást vesszük, mely őszinte és leplezetlen kifejezést annak a hangulatnak, mely igazi függetlenségi körökben a függetlenségi kormány párttal szemben megnyilatkozik. Íme a tudósítás:

Lázár Pál országgyűlési képviselő levelet küldött a jánoshalmi függetlenségi kör elnökének, melyben felszólítja, hogy folyó hó 17-én Zomborban, az önálló nemzeti bank ügyében tartandó népgyűlésen a jánoshalmi függetlenségi kör minél nagyobb számban vegyenek részt. A jánoshalmi függetlenségi kör elnöke nyomban értekezletet hívott egybe, amelyen Lázár kérelmét tárgyalták.

A csupa régi, kipróbált függetlenségi körből álló értekezlet a kérelmet kerekben elutasította, mert a mai függetlenségi pártban nem hiszik, mosgalmbat nem tekint komolyan.

Erről a határozatról Lázár Pál képviselőt eme csattanós válaszban értesítették:

Méltóságos Képviselő Úr!

Mult hó 28-án kelt becses levelére válaszolva értesítem, hogy a levélben foglaltakra értekezletet tartottam a függetlenségi körben, mely egyhangulag a következő válaszban állapodott meg:

A jánoshalmi függetlenségi polgárok oda nyilatkoztak, hogy a választásoknál mindig elsősorban harcoltak, hogy a függetlenségi elveink többséget szerezzenek, ami sikerült is, sőt sikerült nemcsak a kerületben, hanem az egész országban, és dacára mindezeknek és dacára annak, hogy az országgyűlésen a függetlenségi pártunk erős abszolút többsége van, mégsem érzik, sőt csak nem is látja a nép, de különösen a földművelő polgárság, hogy a lelkesedéssel megválasztott képviselői az ő érdekében, vagyis javára dolgoznak. Eltekintve attól, hogy az Ausztriával való kiegyezést, melyet átkosnak és kárhóznak hirdettek 38 éven keresztül, most függetlenségi képviselőink többségével, sokkal súlyosabb és ránk nézve terhesebb feltételekkel költötték meg, de a belügyi téren sem találunk mást, mint az általános fizetéselemelést, s egyes személyek magas kitüntetését, s az egyéni érvényesülést. S míg a két utóbbitól magának a nemzetnek semmi haszna, addig az előbbi csak az adófizető polgárok terheit súlyosítja. Ennélfogva a nép annyira közömbös már

az ilyen dolgok iránt, mivel nem tudja, káros vagy hasznos lesz-e rá nézve, hogy nem is tartja szükségesnek az e tárgyban tartandó gyűlésen részt venni, mindfogyva nem is képviselheti magát.

Bajai adóketés küszöbén.

Baja, május 9.

Több szomszédos helyen már az elmúlt héten megkezdtek, hozzáálltak immár más megyei adóhivatali központban is az adóketéshez és a napokban kibocsátja már a zombori pénzügyigazgatóság is értesítést, hogy mikor történik az egyes jövedelmekre az adóketés Baján. Figyelmeztetjük az érdekelteket, ne mulasszák el semmi körülmények között, hogy személyesen jelenjenek meg az adóketés első fórumánál, mert amit itt elmulasztanak, azt a két felsőbb fórumnál nehezebben vivatják ki. Az utolsó évek nagy általánosságban a gazdasági depresszió évei voltak. Vagyonosodásról, üzletfejlesztésről, előrehaladásról, gyarapodásról csak kevés kivételesen szerencsekedvelteinek lehet szó és mégis, alig fér ahhoz kétség, a pénzügyminiszter organumai az utolsó 3 évi eredményről még kedvezőbb eredményt akarnak majd elérni, egyrészt, mivel ők a kincstárt képviselik, melynek kiadásai az elkerülhetetlen fizetések emelése, majd újabb létesítmények miatt folyton emelkednek és ezekre fedezetet jórészt mégis csak a közvetlen adó nyújt. Másrészt azok köteleességüket felfelű úgy vélik legjobban teljesíteni, ha az adóalanyokból minél nagyobb eredményeket válnak ki.

Bár mi a pénzügyi közegeket is polgártársainknak tekintjük, akikről a nehéz gondoknál küzdő polgárságnak nagyobbmérvű megterhelését nem is föltelezzük, mégis szorgosan kutatnak a jövedelmek után, hogy mindent, ami az adóalapba bevonható, oda bevonjanak. De ott vannak az adóketésbizottságokban a hivatal elvont látókörén túl lakó polgári adóketők, akiket azért rendel a törvény az állami közeg mellé, hogy az ő tapasztalataikkal annak segítségére legyenek és a polgárságot minden indoklatlan adóterhelés megkíméljék. Leikiismeretes polgári adóketők sok esetben valóságos küzdelmet folytatnak az állam képviselőivel szemben polgártársaik érdekében, de nálunk ilyen küzdelemre szükség se lesz, mivel az általánosan kedvezőtlen anyagi viszonyok annyira közismeretlenné, hogy lehetetlenséget az állami adó-

— Azt mondd, hogy ez cipőtalp?

— Azt.

És hozzávágta Wertherhez a ragadós, barna léből csöpögő sültet . . . Werthernek a szeme-szája tele lett szószal és míg azt kidörzsölte a szeméből, — a hölgy, mint a furia, böszsen elrohant, rázarta az ajtót és az ablakon át kiállott be csufondáros szavakat.

Werther csüggedten konstátálta, hogy a szép külső közönséges lelket takar és még közönségesebb jellemet. (Furcsa és ezt legközelebbi alkalommal megmondom Werthernek, hogy a hölgyecske jellemével már akkor tisztában lehetett, mikor hajlandó volt az első szóra, morgatanikus párljál szegődni.) Kiabrándult a táncosnőből — és nem ez az érdekes, — hanem az, hogy egyszersmind az ideáljából is . . .

A regényes nagy szerelemnek, ime vége lett. Eddig van hölgyeim. Huzzák már a vasfüggönyt, sietek vissza a helyemre. A vacsoránál mondják meg véleményüket. Nagyon kíváncsi vagyok, hogyan vélik hölgyeim a probléma magyarázatát. Annyival inkább érdekel véleményük, mert Werther semmi különöset sem lát a maga esetében és azt mondja, hogy voltaképpen nem is volt szerelmes.

A magam részéről azt hiszem . . . de már kezdik, a viszontlátásra!

vidéki Lottival. Ez nem került megerőltetésébe, hiszen igazán boldogságát lelta ebben a föltevésben. Fényes alkama nyílt a szerelemhez fűzött kívánságait teljesen kielégíteni, — elannyira, hogy nemcsak csókolódnai akart pompásan, hanem az ebéd és a vacsora tekintetében is férji állásonra helyezkedett.

A tót asszonytól, kinek az ura drótozni járt valahol, vagy fenýőt usztatott a Tiszán, nem követelhette a rántott csirke kifogástalan előállítását, annál kevésbbé, mert a tótok nem szoktak csirkét enni, vagy pláne kirántani.

Ámde a táncosnő egészen kezdő volt ezen a téren. Első napokban jót mulattak mind a ketten azon, ha a huslevet leginkább a meleg sósvízhez, viszont a palacsinta kerek bórdarabokhoz hasonlított.

Hogy, hogy nem, egy végzetes pillanatban azt mondja Werther:

— Édes cicám, hozza csak be a gummitalpu cipőmet.

— Minek?

— Meg akarok győződni létezéséről . . . Alapos ugyanis a gyanum, hogy ez a barna lében fűrésztölt ragadós tárgy turista-cipóm gummitalpával azonos.

A kis táncosnő szemében gögös tűz villant föl. Kimarkolta a tálból az inkriminált sültet és ünnepélyesen tartotta fehére kacsójában mint Judit a Holofernes fejét.

HIREK.

A milliós bűnpör vége.

— Fölmentés. —

A néma csöndben hétfőn este egyszerre megszűnt a szabadai kir. törvényszék büntető főtárgyalási terében. A börtönőr lecsapta puskáját, a szuronyt. Eddig szuronyosan őrizte Wagner Sándort, a vádlottat, most hátra vonult. ... A közönség csak akkor értette meg voltaképpen, hogy mit jelent az, amit az elnök előtetett közönyösséggel felolvas egy papírlapról:

mindkét vádlott a család és okirathamisítás vádjára alól fölmenték.

Ebben a percben zúgó, spontán éljenzés hangzott föl. A közönség megéjenezte az ítéletet.

Elöl a két vádlott könnyezett; sőt Wagner, ki bámulatos nyugodtsággal, csodás hidegvérűséggel fogadja eddig a tiszpisi tárgyalás minden fászt, hangosan felokogott.

Az elnök, a bírák, ügyészek, védők, megindultan nézték azt az embert, aki ize könnyezett most, hóbort, mint vádlott soha nem könnyezett és hallgatják a megújuló éljenzést, mely talán perrendelése, de megindított, mert ime — én a magam könnyes szemem át úgy látom — könnyezik hallatán a három bíró és a két védő is.

A közönség, öreg fiskálisok, ravasz törvényszéki rókák, divatos kalapot viselő szép asszonyok, megéljeneznek egy fölmentő ítéletet.

Csodásan nagyszerű látvány némi az emberek, amint kipirulva, az örömtől lázasan eljente kiáltanak, mítssem tördöve azzal, hogy a bíróság teremben szigorúan tilos a hallgatóságnak az érzelmet nyilvánítani. Ezt a látványt olyasvalakinek kellene látni, akit nem könnyeztet meg annak az érzése, hogy ime nyolc és fél hónapi keserves szenvedés után újris szabad egy ember, s megy vissza a dűris napfényre, az édes szabadságra, igazgatott város és könnyező feleségéhez, rég nem látott kis gyermekéhez.

De hát volt-e ilyen valaki ebben a teremben? Bizony nem o, mert nem olyan gonoszak, nem olyan fásültekétek az emberek, mint a minőknek mondják őket. Lám, nemcsak annak tudnak örülni, hogy más ember szenved, hanem az is örömet kelt bennük, hogy más embert örülni látnak.

A szabadlábra helyezett Wagner Sándornak ismeretlen emberek szorongatták a kezét, ismeretlenül kívántak neki szerencsét a fölmentéséhez. Azok, akik eddig még nem ismerték, csupán félreismerték az igazságot, esküt mertek volna tenni amellett, hogy Wagner Sándor bűnös, ki meg akart csalni ártatlanokat, most megvannak szentül győződve ártatlanságáról és örvendek az ítéletnek.

A két védő, akik szorgos fáradsággal, éjnapot egyebet munkássággal földerítették Wagner ártatlanságát, a három bíró, aki bölcs mérlegeléssel meghozta igazságos ítéletét, ott állta a maga helyén, minden látható jele nélkül annak, hogy ők kivessék a maguk részét abból az egyetemes örméből, mely mindnyájukat elfogott, amikor kikísérték az utcára a szabaddá lett Wagner Sándort.

— **Baja város részvéte Türr tábornok temetésén.** Az elmúlt szombaton, mikor a Bajai Hírlap elsőként közölte a bajai közönséget, hogy Baja város szűtte, Türr István tábornok súlyos betegesen fekszik budapesti lakásában, az immár örökre elphent lánglélek utolsó peresit élte. Damjanich és Klapka nevével az ajkán, vasárnapra virradó éjjel, a hazáért való munkában eltöltött áldásos élet megszűnt lenni. 84 esztendővel ezelőtt sarjadt volt úlete ebben a városban. Kónkolarista volt Tóth Kálmánnak és kora fiatalágában katonára lett. Függelenségért és fölvilágosultságért rajongó lelke azonban nem bírta sokáig a fegyelmet és szubordináció béklyóit. A kor forradalmi áramlata meghihletté lánglékét és 1848 ban, Olaszországban otthagyva Radeceky seregét, Piemontba menekült, hol a magyar legiónak állott az élére. Ott érte a viágosi fegyverletétel híre. Azóta egész szívvel szolgálta a szegédóit az olasz unio, majd a magyar emigráció ügyének, lelkesedett és lel-

kesített, csapatot szervezett, majd reményei fogytán élt az amnesztia jógalával és azóta idehaza élt. A Ferenc-csatorna építése körüli agúttása emelkedik ki az utóbbi évek munkájából. Báján az 1900 ban rendezett helyi iparkilátáskor járt utóljára. Halála híre vasárnap reggel ért Bajára. A polgármester nyomban kitzette a gyászlobogót a városi székháza, hétfőn délelőtt pedig rendkívüli ülésre jött össze a városi tanács, melyen Türr István emlékeit jegyzőkönyvben örökítették és a gyászoló családnak részvétiratot küldtek és elhatározták a keddi temetésen való részvételt. *Ambroszovics* Lajos dr. főispánnal az élükön a temetésen *Hegedűs* Aladár dr. kir. tanácsos, polgármester és *Rajk* Aladár dr. országgyűlési képviselő jelentek meg Baja város közönsége nevében és koszorút helyeztek a ravatára.

— **Ministeri leirat a téli kikötő dolgában.** Lapártaokor vessük híret, hogy a földművelésügyi kormánytól leirat érkezett Baja városához, mely szerint a *Sugovica* rendezését és annak teli kikötővél való kitépését fölvette a vízi beruházások programjába. A kitépés idejét — ugymond — egyelőre meg nem állapíthatja, de az indoklásban egész részletességgel precizizroza az elővázolt munkákat. Az indoklás a Sugovica rendezésén kívül több bajakörnyékbeli munkát is fölöl. Ime: Szűk-szeg és a három bajai átvágás kanyarjainak 432.000 K-val előirányozott elzárása, melylyet az átvágások fejlődése azt indokolta teszi. Baja, illetőleg a Sugovica kitoroklása alatt a Szekesőg terjedő folyóereszen az 1895. évi előterjesztésben terbe vett munkálatok közül nem végeztetett semmi és miután a terbe vett homoru partok megvédését előző munkákra további elzárásoknak elejét veendő, szükség van, azok költségét 1.862.116 koronával ismét fel kellett emelni. Nagy fontossággal bír Baja városára néve a bajai Sugovica rendezése, melyre a téli kikötővél való kiképzéssel, hidépítéssel 546.000 korona lett előirányozva.

— **A mai vasárnap a lökerten.** A bajai céllovész társulat folyó hó 10-én vasárnap délután a szokásos céllovészteret és tekezést megkezdte és ez uton is kért a tagokat, hogy minél számosabban jelenjenek meg a lökerten. Délután 6 órától térzene, este tánc.

— **Májusi közigazgatási bizottsági ülés.** Pénteken délelőtt tartotta a városi közigazgatási bizottság május havi rendes ülését, melyen *Ambroszovics* főispán elnököl. A szakreferensek sablonos jelentéseinek keretén kívül ezutal egy igen érdekes kérdés foglalkoztatta a bizottságot: a bajai izr. iskolák tanítóinak lakpénzgyűje. Az ügy historikuma ott kezdődik, hogy az izr. hitközség nem tartotta jogosnak tanítóinak a kérését, hogy az új tanítói fizetésrendezési törvény szabta fölémet lakpénzt nekik folyósítsa, mire a tanítók a közigazgatási bizottsághoz fordultak panaszukkal. A bizottság utasította a hitközséget a magasabb lakpénz fizetésére, de a község a kultusz-miniszterhez fölébezzet. A miniszter nemrég ugy döntött ebben a kérdésben, hogy a városi tanácsot a hitközség anyagi helyzetének megállapítására és ennek alapján újabb határozat hozatalára utasította. Újabb határozatát most hozta meg a közigazgatási bizottság. Újból kötelezte az izr. hitközséget a magasabb lakbérlettelnyel folyósítására.

— **A főgimnáziumi szinlelőadás és concert** vasárnap délután ismét nagyszámú és előkelő közönséget vonzott a főgimnázium tornacsarnokába. Szinre került Csiky Gergely Mukányi c. vígjátéka, mely kitűnő betanításban ment és pompás kivitelével árasztott énék és jóleső derült az auditióriumba. *Schwerer* B. VIII. o. t. Mukányiát, *Melles* B. VII. o. t. remekül alakított nyelvészt, a két orvost (*Bacsó* L. VIII. o. t. és *Vojnich* J. VIII. o. t.) a főispánt (*Ertl* J. VIII. o. t.) és a két riportert (*Schöffner* M. és *Oehler* E. VIII. o. t.) külön is kiemeltek a sikerült együttesből. A szinlelőadászón álló és hangulatos concert követte, melynek programját már legutóbbi számunkban ismertettük. Külön megleltjük a *Tell* Vilmos-nyitányt, melyet az ifjusági zenekar adott elő, és *Melles* Béla VII. o. t. mesteri hegédületkét (*Ch.* de *Bériot*. Air varié 12), melyet *Bachrach* László VII. o. t. kísért zongorán. A hangverseny szép siker-

kivetők se fognak kívánni, mert nem kívánhatnak. Amiót e sorokat írjuk, annak oka, hogy kiméletre készessük egy a kincstár érdekeit képviselő pénzügyi közgeket, mint óvatosságra a polgári adókievetőket, nehogy újból olyan kifakadásokat halljunk, mint ezelőt három évvel a legutóbbi adókievetésnél, amikor a megadóztatottak egy része valószínűságon fölzdült, mivel ugy érezték, a kivetett adó meghaladja fizető képességüket és több esetben igazságtalan.

Sokan vannak, akiknek emberi gyengéjük, hogy egyáltalában nem szeretnek fizetni. Minden krajéért megrágnak, közédkora nem adóznak, bár vagyoni helyzetük ezt bőven megengedné, de szívük elkérgesedett és a szűkös-ködkő jajszava, a kulturális érdekek nem nyitják meg hermetice elzárt Wertheim szerényök vaspántját. Nem a vagyonos osztály ezen irigylésre méltó képviselői részére kérjük az adókievetők kiméletét. Ezeket jóvedelmek mérten kell megadóztatni. De csak igazságosan, nem elfogultsággal, mert megtorolni a szűkbeütséget nem az adókievető bizottság föladata. Nem ismerik azok amugy se a legnagyobb örömet: jót tehetni és használhatni embertársaiknak. De a legnagyobbörömvérü ki méletet kérjük a kismembek részére, melyet a törvény is biztosít, de amelyen az adókievető bizottság még túl is mehet. A szegény varró-nöket, kiskereskedőket, kisiparosokat, díjnokokat, kapszámosokat, akik máról hónapra élekek és sokszor még család is el kell tartaniuk, ezeket nem lehet adóval sújtani. De kiméletet kérünk a gondterhes középosztály részére, mely az államot és várost fontartó elem és amely már fogyasztásával is lényegesen hozzájárul az állam teherviseléséhez és amelynek panaszja általános, hogy jóvedelmét éppenséggel nem emelkedtek ugy, mint amelyen mérvben megráglut a legnékülözhetősebb elem. Mert mindenkifölött figyelembe veendő, hogy a legutolsó adókievetés óta lényegesen megráglut minden, ami a megélhetéshez kell és ez az adókulcs leszállítását tenné minden vonalon indokoltá. Adóemeléslről itt tehát szó sem lehet. Elég jóvedelem áll a kincstárnak rendelkezésére, mely önmagától is emelkedik, ilyen első helyen is a házbéradó és más hasonló jóvedelmek, melyek a többszűkület egy részét amugy is behozzák; küszöbön van az adóreform, mely a megadóztatást új alapokra fogja fektetni, melynek vége amugy is csak adómelés lesz; a szeszadónak ötven százeleklal való emelése is a legközelebbi jövő kérdése, a kis és középemberek kimélete tehát lehetséges, a vagyonos embereket pedig amugy is a legkülönbözőbb cimeken terhelni meg az adó, lényeges változást tehát ott se eredményezhet az adókievető bizottság.

Akinek azonban védekeznie kell az adó súlyának elviselhetetlen része ellen, az maga az adóalany: az adózó polgár. Mindenki megfogja tudni, mert mi is külön figyelemzetni fogjuk erre a polgárságot, mikor vetik ki adóját. Ne legyen senki közömbös saját adója iránt és mindjárt az első stádiumban iparkodjék igazát megkeresni. Rendesen az a baj, hogy a polgárság nem keresi föl az adókievető bizottságot, melynek csak egy kötelessége lehet: az igazság kiderítése. Nem engedhető meg, hogy akinek 10.000 korona jóvedelme van, 1000 korona jóvedelem után fizessen adót. Másrészt akinek 1000 korona jóvedelméből családjával együtt kell megélnie, az nem szabad erejét meghaladó megadóztatással sanyargatni. Senki ne röstelje az adókievető bizottság előtt igazát keresni, mivel olyan adókievetést szeretnénk Baján látni, mely kielégíti a mindig éhes kincstárt is, mely e gyenge, szegény várostól nem sokat várhat, de amely minél inkább elviselhetővé teszi az adófizetés kellemetlen és fájló kötelességét és egész polgárságra.

Adamek Ottó Baja.

Ajánlja a n. é. közönség b. figyelmébe

agyag-kályha nagy raktárát.

Elfogad mindennemű kályha átrakást és javítást.

Üzlet: Vörösmarty J.-utca. (Müller-ház.)

Nagy Vazul tanár érdeme. A szépszámu érdeklődő közönségnek a hangverseny elejétől végig, igazi hamisítatlan műveltetet nyújtott.

— **Előadás az izr. kisdiedővóban.** *Grinfeld* Frida, a helybeli izr. hitközségi kisdiedőv vezetője május 10-én délután 3 órakor jótékony célú gyermekelőadást rendez tanítványival az ovoda termében. Az ügyesen összeállított gyermek-műkedvelőkösödés programja az: József és testvérei (élőkép), aratási jelenet, vers, tánc és ének. A belépőjegy 50 fillérbe kerül.

— **A kvalifikációs szabályrendelet jóváhagyása.** A bajai törvényhatóság által alkotott tisztviselői kvalifikációs szabályrendeletet most érkezett leiratával erősítette meg a belügyminiszterium. A szabályrendelet lényegesebb újításai, hogy városi tanácsnok vagy alkapitány csak jogvértető pályázó lehet ezen túl, számtisztelőtől államszámviteli államvizsgát, könyvelőtől pedig érettségét követel meg az új statutum.

— **Főigazgatói látogatás.** *Szele* Róbert dr. a szegedi tankerület kir. főigazgatója a héten 3 napon át Baján időzött és a helybeli ciszterciát főgimnázium tanmenetét vizsgálta meg. A főigazgató a tapasztalt eredményeit meg teljes meglepődését nyilvánította a főgimnázium tanárkarának.

— **Bogdanovics Lucánt patriarkává választják.** Május 12-én megy végbe az az ünnepélyes aktus, mely Bogdanovics Lucánt, Baja város szülöttét karlicai patriarkává választja. Bogdanovics budai püspök, a metropolia adminisztrátora f. hó 12-ére hívta össze a szék kongresszusai választmányt patriarkává választás céljából.

— **Részletek a milliós pör ítéletének indokolásából.** A bajai kereskedelmi és iparbank milliós főnyereménye körül támadt bírói utolsó aktsa — kétheti főtárgyalás után — e hó 4-én ment végbe a szabadbírói kir. törvényszék előtt. Az érdeklődő közönséggel szorosfajlag megtelt terembe délután 5 órakor utólagja vonult ez ügyben *Szerdahelyi* Sándor elnök, *Kindris* és *Salánky* szavazóbírák. A hallgatóság izgalommal leste az elnök szavait. Az elnök hangja is bizonyos meghatódottságot árukt el, amikor odaért a beszédében, hogy hogy „mindkét vádlottat, *Wagner* Sándor könyvelőt és *Prigly* Károly pénztárosat a vád és következményeinek terhe alól felmentette. Harsány éljenzésbe tört ki a közönség. Az elnök szövedt parancsolt a kezével, de amikor folytatta az ítélet elmondását... *Wagner* Sándort azonnal szabadlábra helyezte... a közönség újra éljenzésbe tört ki. *Wagner* Sándor, aki a tíz napon át tartott főtárgyaláson megtudta őrizni hidegvérét, aki csak néha simított végig kezével homlokát, mint aki végtelen súlyos gondok terhe alatt szenved, — akkor, amikor meghallotta a bíróság ítéletét, amely őt a csalás és okirathamisítás vádjá alól felmenti és ismét szabadá teszi — hangosan felzöngött. És a közönség néma csendben hallgatta az ítélet indokolását, amelyben az van mondva, hogy *Eckert Antal* nem vette meg a negyvenes számu nyelő sorsjegyet, hogy tehát a vádlottak ravasz fúndorlattal nem csorítotték ki az ő részletét és amely ítélet indokolása nyíltan kimondja azt is, hogy a millióhöz a vádlottak nem jutattak binis uton a bankot.

— **Baja és Nagy-Bajom.** A minap elhunyt *Türr* István tiszteletére egyszer — talán husz esztendővel ezelőtt — bankettet rendeztek Budapesten.

A banketten többek között az azóta szintén elhunyt terézvárosi törzsfőnök: *Tenczer* Pál is felköszöntötte a tábornokot. Pohárköszöntőjét *Tenczer* ezzel a furcsa mondattal fejezte be:

— Isten éltesse a vitéz tábornokot, akik én azért is különösen szeretek, mert ami neki baja az nekem nagy bajom.

Tapsoltak, éljenek, a poharak összecselegtek, de ezt a mondatot senkisek érte. Csak maga az ünnepelt: *Türr* tábornok.

Ő magyarázta meg aztán az érdeklődőknek, hogy mire vonatkozott a *Tenczer* elmsége. *Türr* tábornok ugyanis *Baján* született, *Tenczer* Pál pedig — *Nagy-Bajomban*.

— **Jövő évi bajai képviselőválasztók.** Az 1909. évi képviselőválasztók névjegyzékét az összeíró küldöttség elkészítette. A választók névjegyzékét e hó 5-től 15-ig a városházán közszemlére kitették s azt a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti. Ugyanezen idő alatt adandók be az írásbeli felszólamlások, míg az ezekre teendő észrevételek idejéül május hó 15 és 25-ike közötti határidőt tűzték ki.

— **A bankkamatláb leszállítása.** Legutóbbi számunkban jeleztük, hogy az osztrák-magyar bank a kamatlábat le fogja szállítani. Ez most meg is történt. Az osztrák-magyar bank főtanácsa e hét csütörtökjén délelőtt *Bilinsky* lovag kormányzó elnöklése alatt a bankkamatlábakról fél százalékkal való leszállítást határozta el. Május 8-ától kezdve tehát váltók, varrensek és értékpapírok leszámítolásánál 4 százalékos, állampapíroknál, sőt bányajegyek, magyar kirástartíjegyek és bankzáloglevelekre való kölcsönökönél négy és fél százalékos és más értékpapírookra való kölcsönökönél öt százalékos kamatláb lép érvénybe.

— **Mérgézes — apai szeretetből.** Nem régen több amerikai újság azt a kérdést vitatta meg, vajjon nem volna-e helyes az olyan betegeket, akiknek állapota teljesen reménytelen, megmérgezni és így megszabadítani őket szenvedéseiktől. Erre a kérdésre a legtöbb válasz igenleges volt, ami végtelen családi drámának lett előidézője. Egy *Kunc* nevű clevelandi zenész leányát, aki gyógyíthatatlan hülye volt, kléroformallal megölte. Az apárólton meg is bánta tettét és kétségbeesésében öngyilkos lett.

— **A baja—dunapataji vasut.** Szerdán délelőtt *Dunapataj* és *Kalocsa* városok 150 tagú küldöttsége jelent meg gróf *Benyovszky* Sándor és *Muza* Gyula képviselő vezetésével *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszterrel és *Szterényi* József államtitkárral s a két város közt vasuti összeköttetést kért. A kereskedelmi miniszter igen szívesen fogadta a deputációt, elmondta, hogy ő is átéri a vasut szükségességét és megígérte, hogy a tervet mielőbb megvalósítja.

— **Bajaiak a zombori kiállításon.** A zombori házipari kiállításon Bajáról is többen vesznek részt. Többek között *Ambrozovics* Mészényi Ilona; *Fenyvesi* Sárika, *Mentényi* Sándor, *Kovács* Sándor, *Schlesinger* Ilonka, *Alföldy* Ilonka, *Fischer* Lipótné, *Gyorgyevics* Milena, *Köbling* Annuska, *Farkas* Odón és a bajai izraelita iskola leányiskolája.

SZÍNHÁZ.

A színházi hét.

Az elmúlt színházi hét a silány darabok és a vidéki dilettantizmus nivóján álló előadások hete volt. Az igazgató igazán megérdemli, hogy a hét művészi eredményéhez gratuláljunk és udvarias hódolattal nyújtsuk át neki az elismerésnek azt a bizonyos palmaágát. Anyai izlés, finom művészi érzék és egészséges üzleti szellem összetalálkozása előtt, melylyel *Farkas* Ferenc a műsor érdekes összeállításában virtuozkodik, meg kell hajolnunk. Az igazgató ur eredetisége, leleményes ötletessége és kedves humora meglep bennünket. El kell ismerünk, hogy viccek kitűnő, mely valóba egy öbites színészen egyhety műsorába komprimálva, a *Bernátot*, a *Nőemancipációt*, a *Vetélytársat*, mint a modern, új csapásokon járó színművészet gyöngyét adja be egy intelligens színházi közönségnek.

El sem tudjuk képzélni, milyen véleményvel van az igazgató úr közönségünk izléséről és szellemi nivójáról, annyit azonban kénytelenek vagyunk észrevenni, hogy ez a vélemény nem lehet túlságosan hizelgő. Mődünkben volt betekintetheti — nem az igazgató ur jóvoltá-

ból — a jövő hét műsorába is és ez csak megerősít bennünket ebben a foltévévésünkben. A jövő héten u. i. az *Aranyembert* és a *Gyurkovics* leányokat kapjuk pikáns csemege gyanánt. Ezek után pedig már valóban nem követhetjük más, mint *II. Rákóczy F.* renc fogásá és a jó öreg *Schiller* haramiái *Kotzebuet*l.

Pedig nekünk nincsenek is ilyen nagy igényeink. Mi szívesen vennénk egy-egy *Bernstein*, *Donnay*, *Wilde*, *Shaw*, *Ibsen*, *Wedekind* darabot és a fiatal magyarokat. Nagyon kérjük az igazgató urat, adjon ezekből is egy kis izelítőt. Ez művészi kötelessége — de érdeke is.

* * *

Az egyes előadásokkal alig érdemes bővebben toglalkoznunk. Aki a *Vetélytárs* előadását végignézte, annak ugyancsak furcsa fogalma lehet arról, hogyan értelmezik színészként a modern színjátszást. A darab ugy is gyöngye, de ebben az interpretálásban teljesen érthetetlen és élvezhetetlen volt. Rendszelenk, összájtéknak nyomát sem láttuk. De tobzódott a felületesség, a félszagség, a lehetetlen alpátos.

Orpheus a pokolban elfogadható előadásban került színre. *Offenbach* kedves muzsikáját, vidám, pajkos ötleit szerencsére nem lehet teljesen tönkresilányítani. *Ruzsinszky* színes, csillogó koloratúrája és énektudása, *B. Szabó* csengő, érces, behelgőz baritonja valóságos oázis volt időnként számunkra az éneklés és sívár Szaharájában. *Solyom* Márton kvalitásairól kis szerepe után nem tudunk még végreles ítéletet alkotni. Kellemes, lágy, meleg tenorjából csak nagyon kis mutatót kaptunk. *Nagy* Imre *Jupiter* és *Szigetly* Andor *Styx* *Jankója* tetszetek.

A *Balkirálynő* *Angela* szerepében *F. Szolontai* *Ferike* kedves egyénisége, csapongó, és mégis diszkrét temperamentuma zajos sikert aratott. *Tréfas* kupléja valóságos tapsorkánt váltott ki a közönség soraiból. *B. Szabó* *József* elegáns herceg volt és bensőséges melegséggel énekel, akárcsak az *Aranyvirág* *Bep-pojában*, melynek dalaiba egész lelket vitte bele. *Szigeti* *Andornak* ügyes táncát élénk tapsok közt kellett megismételnie.

A hét legsikerültebb előadása a *hálókocsik* ellenőre volt. Ennek a könnyed, francia szellemességgel vigjátéknak nagy rutinnal bonyolított vidám ötleit, kacagató helyzeteit ügyes, eleven ösztájtékkal juttatták érvényre és aknázták ki *Nagy* Imre, *Markovics* *Margit*, *Virányi*, *Tolnai* *Juliska*, *Lugosi* és *Gere*.

E. L.

Segédszerkesztő: SPITZER ZOLTÁN.

N y i l t t é r . *)

Évszázadok óta ismert

MATTONI/FELE
GISSHÜBLER
természetes gyógyvizes
SAVANYUVIZ

A dugo egészséges

segítő gyógyító tényező
Karlsbad, Marienbad,
Franszensbadi stb.
kuráknál; mindig
tényesen bevált.

*) Az e rovathban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

4

miniszteri jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter úrtól II.20. 06. — 2. A kopenhágai belügyminiszter úrtól XII.20. 06. — 3. A hesseni nagyhercogságnál a belügyminiszter úrtól IV.13. 07. — 4. A berlini földm. min. úrtól X.15. 07.

„RATIN”

mint legbiztosabb

egér- és patkányirtószer

van elismerve. Több külföldi polgári és katonai hatóságok elismerése.

1 adag patkány bacillus 3.— kor.

1 adag egér bacillus 1:80 kor.

Prospektus kívánatra ingyen. Nagyobb területen az irtást garanciával elvállalja. — „Ratin” bakteriológiai laboratórium részvénytársaság magyarországi vezérképviseelője és egyedüri

Haan Béla Budapest, VII., Rot-tenbiller-utca 26/5.

Premier-kerékpárok még mindig

felülmulthatlanok!

Legversenyképesebb világszerte.

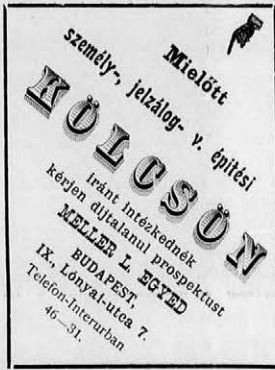
Évente több mint 110.000 kerékpárt állít elő.

Kizárólag

Lázár Sámuelnál

kaphatók Baján.

Katalógus ingyen és bérmentve.

Egy teljesen jókarban levő államgépgyári

előre jű cséplőgép készlet

jutányos áron eladó. Megtekinthető GEIRINGER ÉS BERGER

cégnél

BAJÁN.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

potleka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényel, oszúnnál és meghűléseknél, bedörzsolés-köppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyű és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2—és úgyiszlán minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerárára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabetsstrasse 6 neu. Mindennapi szétküldés.

! FIGYELEM !

Aki jóminőségű

FESTÉKET

akar vásárolni az menjen

Wagenblatt és Kenerári

jó hírű nevű testékkereskedésébe, hol mindennemű sajátkészítésű

OLAJFESTÉKET

minden színben kaphat. — Továbbá Sínoleum és Borostyán padló lakkot 4 színben. Butorlakot, Emeilakot 30 színben stb azonkívül építési anyagokat, ugym. Beocsini Román és Portland cement, Gyps, Élszigetelő és Kátrány lemez, Kátrány Carbolineum stb. a legolcsóbb verseny árukban.

házi asszonyok

szobadisze az a kályha, mely a »Merkur« kályha fényvel van mázolja.

Ára 50 fillér

»Merkur« aranyozó; lámpák, szobrok, képrámák és minden diszek ezüst és aranyozására.

Ára 50 fill.

Kőlgycyek figyelmébe ajánljuk szalma-kalap lakjainkat minden színben.

! FIGYELEM !

Használt

Wertheim

szekrényt megvételre keresek.

Osztheimer Ádám tanító Bácsbokod.

10586/1908. kig szám.

Hirdetmény.

A cs. és királyi 23. hadkiegészítő kerületi parancsnokság folyó hó 2-án kelt 1195 sz. átiratában, arra való tekintettel, hogy 1908. év őszén az egyesített fegyvereknek gyakorlatai alatt kerékpár-osztagok alakítása van kilitásba helyezve, a fegyvergyakorlatra kötelek nem tényleges állományu legénységet felhívja, hogy az egyesített fegyverekkel 1908. őszén tartandó gyakorlatok ideje alatt saját kerékpárjaikat használják.

A kerékpárosoknak munkaképes gépet kell magukkal hozniok és ezért 25 korona koptatási kárpótlást fognak kapni.

Aki kerékpárosként jelentkezik, ezt bezárólag folyó május hó 19-ig a katonaiügyi nyilvántartói hivatalban (városi székház, földszint 30 sz. alatt) jelentse be.

Folyó évben az 1899., 1901., 1903. tartalékos évfolyamok és az 1901., 1903., 1905. póttartalékos évfolyamok kötelesek fegyvergyakorlatra.

Baja 1908. május 4.

Polgármester h.

Erdélyi, főjegyző.

Pártoljuk a hazai kereskedelmet

SZÉN-, KOKSZ-, BRIKET-,

kovácsszén- és antracit-fogyasztók,

gazdák, gyártelepek, kereskedők, intézetek, — **mielőtt szükségletüket fedezik** — bizalommal forduljanak

RADNAY KÁROLY céghez Budapest, Váci-körut 78. szám.

Sürgőnycim: ANTRACIT, BUDAPEST.

Legkifutóbb minőségek, különlegességek összes ipari, gazdasági és házi célokra

Interurban telefon 164.

Gőzszántásra és cséplésre rendeléseket későbbi szállításra már most feladni kérem.

